

Pacientská organizácia pre chronické pľúcne choroby

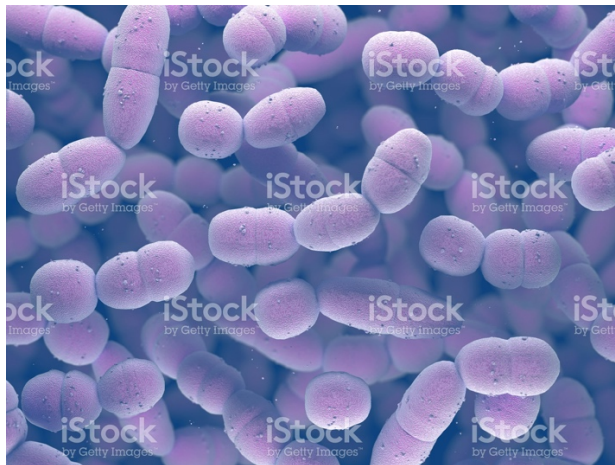
abc
za zdravé dýchanie
o. z.

Zápal pľúc

informácie pre pacientov

Zápal pľúc

Zápal pľúc (pneumónia) je stav, kedy mikroorganizmus vnikne do pľúc, usídli sa tam a vyvolá vznik zápalového ložiska.

Ako sa prejavuje zápal pľúc?

Najčastejším prejavom je kašeľ. Častá je tiež horúčka a pocit choroby. Ďalšími prejavmi sú,

- ✓ strata chuti do jedla,
- ✓ potenie,
- ✓ zimnica,
- ✓ bolesť hlavy.

Všetky tieto príznaky bývajú aj pri chrípke, preto v začiatkoch nie je ľahké odlíšiť chrípku od zápalu pľúc. Pri chrípke je kašeľ zvyčajne suchý, pri zápale pľúc zvyčajne vlhký s vykašliavaním zeleného spúta, niekedy aj s prímiesou krvi. Postupne sa môže zhoršiť dýchanie, dýchanie je rýchlejšie a pridáva sa tlak na hrudníku. Ostrá bolesť na jednej strane hrudníka môže signalizovať zápal pohrudnice.

Kedy treba ísť k lekárovi, keď sa cítite prechladnutí?

Ak máte astmu alebo CHOCHP, choďte sa poradiť svojmu pneumológovi. Môže vám upraviť liečbu, zvýšiť dávku inhalátorov, pridať antibiotiká alebo kortikosteroidy. Je niekoľko stavov, kedy určite treba ísť k lekárovi,

- ✓ ak horúčka, pískanie na hrudníku alebo bolesť hlavy silnie,
- ✓ ak sa vám zhoršuje dýchanie alebo bolesť na hrudníku,
- ✓ ak vykašľavate krv, alebo začervenalé spútum,
- ✓ ak začínate byť ospalý alebo zmätený,
- ✓ ak kašeľ trvá viac ako 3-4 týždne,
- ✓ ak sa vám opakujú akútne infekcie dýchacích ciest,
- ✓ ak nejaký váš prejav ochorenia silnie.

Čo je príčinou vzniku zápalu pľúc?

Zápal pľúc je ochorenie pľúc vyvolané mikroorganizmami. Najčastejšie sú to baktérie alebo vírusy. Ďalšími sú chlamýdie, mykoplazmy a plesne. Veľmi zriedka je zápal pľúc vyvolaný inhaláciou chemikálií, či už vo forme tekutín, plynu alebo prachu. Aj zdravý človek môže dostať zápal pľúc.

Ak ste zdravý a nejaké baktérie, vírusy alebo iné mikroorganizmy sa dostanú do vašich dýchacích ciest, imunitný systém ich zneškodní. Niekedy sa mikroorganizmy pomnožia a vyvolajú pľúcnu infekciu. Je to častejšie, keď ste v horšom fyzickom stave ako napr.,

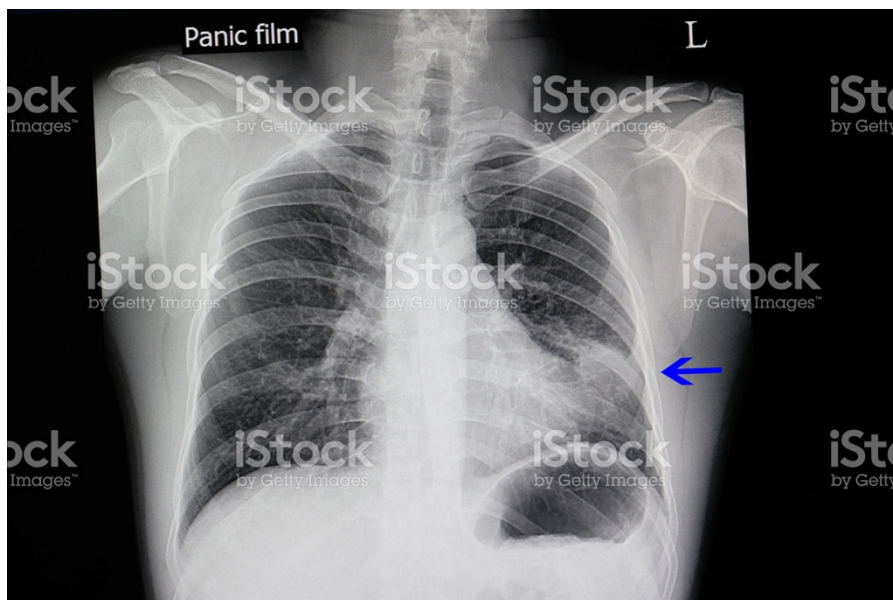
- ✓ ak ste vychudnutí alebo v staršom veku,
- ✓ ak máte nejaké chronické pľúcne ochorenie,
- ✓ ak máte poruchu imunity, pijete denne alkohol, máte AIDS alebo iné závažné ochorenie.

Špeciálny typ zápalu pľúc je aspiračná pneumónia. Vzniká vtedy, keď sa kúsok zuba alebo malé množstvo stravy vdýchne do pľúc. Toto podráždi dýchacie cesty a vyvolá zápal. Aspiračná pneumónia zvyčajne

vzniká u starších a ležiacich pacientov s poruchou hltania, alebo u pacientov s poruchou vedomia.

Ako diagnostikujeme pneumóniu?

- ✓ **fyzikálnym vyšetrením** – pri počúvaní fonendoskopom je zvyčajne možné zápal pľúc diagnostikovať,
- ✓ **RTG snímka hrudníka** – je najdôležitejším vyšetrením, pri ktorom overíme prítomnosť zápalového ložiska, jeho lokalitu a rozsah postihnutia pľúc

- ✓ **krvné testy** – zvyčajne robíme vyšetrenie krvného obrazu na zistenie počtu bielych krviniek a vyšetrenie CRP (marker zápalu),
- ✓ pri zápale pľúc sa snažíme identifikovať vyvolávateľa – odosielame **spútum na kultivačné vyšetrenie** a odoberáme **krv na chlamýdie a mykoplazmamy**.

Ako sa zápal pľúc lieči?

Domáca liečba

Ak je človek v dobrom stave a pneumónia nie je veľká, domáca liečba je najlepšou voľbou. Podávajú sa antibiotiká (napr. Amoxicilin), ktoré dokážu úplne vyhubiť mikroorganizmy. Keď je liečba efektívna, po 3 dňoch by ste mal cítiť úľavu. Dĺžka liečby je zvyčajne 10-14 dní, po nej sa zvyčajne kontroluje rtg snímka hrudníka a prípadne krvné testy na overenie vyliečenia z infekcie. Po prekonaní zápalu pľúc sa môžete istý čas cítiť unavený.

Počas liečby **nezabúdajte** na,

- ✓ pite veľa tekutín, vyhýbajte sa dehydratácii,
- ✓ pri teplote nad 38 st. C a bolesti hlavy užívajte Paracetamol,
- ✓ ak sa vám stav po antibiotickej liečbe nezlepšil, kontaktujte svojho lekára.

Kedy treba byť hospitalizovaný v nemocnici?

Hospitalizácia je potrebná pri ťažkých formách zápalu pľúc, alebo ak sa symptómy pri ambulantnej liečbe progresívne zhoršujú. Taktiež pri celkovo slabom organizme alebo pri inej ťažkej infekcii v tele.

Aká je prognóza po zápale pľúc?

Zápal pľúc má zvyčajne dobrú prognózu, súčasná antibiotická liečba ho dokáže kompletne vyliečiť. U starších chorých a imunitne oslabených môže liečba trvať dlhšie, u pacientov liečených v nemocnici je prognóza horšia a výnimočne môže pneumónia u týchto pacientov skončiť úmrtím.

Ak je pneumónia veľmi ťažká alebo je vyvolaná veľmi agresívnym mikroorganizmom, môžu byť ľudia umiestnení na JIS (jednotke intenzívnej starostlivosti). Žiaľ, ale z týchto pacientov asi polovica zomiera.

Ak ste zdravý, ale pneumónia sa u vás po určitom čase vráti, môže to byť prvým signálom vážnejšieho problému na pľúcach (napr. nádoru pľúc) alebo poruchy v imunitnom systéme.

Ako predchádzať zápalu pľúc?

U pacientov s vysokým rizikom zápalu pľúc sa doporučuje očkovanie pneumokokovou vakcínou každých 5 rokov, a každoročné očkovanie protichrípkovou vakcínou.

U fajčiarov sa cigaretový dym usadzuje v dýchacích cestách, to poškodzuje ich vrchnú vrstvu a tým vzniká zvýšená náchylnosť na infekcie pľúc a priedušiek. Ukončenie fajčenia znižuje riziko pľúcnej infekcie.

Nezabúdajte,

- ✓ počas chrípkových vln je potrebné sa vyhýbať chorým ľuďom a veľkým kolektívom, lebo tam je najlepšia možnosť infikovania sa,
- ✓ ak sme chorí, je dôležitá izolácia v domácom prostredí, dostatočné vetranie, používanie jednorazových vreckoviek na odstraňovanie spúta,
- ✓ a nezabúdajme na dostatočné množstvo tekutín a vitamínov, lebo organizmus v dobrej kondícii je menej náchylný na infekciu.

Pre patientskú organizáciu ABC za zdravé dýchanie spracovala:
MUDr. Helena Horváthová

Obrázky použité v tejto informačnej brožúre poskytla spoločnosťou Chiesi Slovakia s.r.o.

Zdroj informácií: <https://patient.info/health/pneumonia-leaflet>